

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 204g/2024
privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din
articolul 328 alin. (2) din Codul de procedură penală
(*renunțarea la examinarea probelor la etapa judecării cauzei*)

CHIȘINĂU

29 mai 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Cristian Rotaru, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 16 octombrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 29 mai 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „[...] instanța dispune neexaminarea acestora dacă nu s-a solicitat examinarea lor de către altă parte” din articolul 328 alin. (2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Vasile Soltan, în interesele dlui Ghenadie Berdilo, în dosarul nr. 1-23101913-05-1r-28052024, pendinte la Curtea de Apel Sud, sediul central Cahul.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători ai Curții de Apel Sud, sediul central Cahul, format din dnii Vitalie Movilă, Evghenii Dvurecenshii și Serghei Pilipenco, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 16 aprilie 2024, Judecătoria Cahul, sediul central, l-a găsit vinovat pe dl Ghenadie Berdilo de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 264¹ alin. (1) din Codul penal (*conducerea mijlocului de transport cu depășirea limitelor de alcool admisibile sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe*). Dlui Ghenadie Berdilo i-a fost stabilită pedeapsa sub forma muncii neremunerate în folosul comunității pe un termen de 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. Sentința primei instanțe a fost contestată cu recurs de dl avocat Vasile Soltan.

4. În cadrul procedurii de recurs, dl avocat Vasile Soltan a ridicat, în interesele dlui Ghenadie Berdilo, excepția de neconstituționalitate a textului „[...] instanța dispune neexaminarea acestora dacă nu s-a solicitat examinarea lor de către altă parte” din articolul 328 alin. (2) din Codul de procedură penală.

5. Printr-o încheiere din 8 octombrie 2024, instanța de recurs a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21 Prezumpția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nicio pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 328 Renunțarea la probe

„(1) Părțile, în procesul judecării cauzei, pot renunța la unele probe pe care le-au propus.

(2) După punerea în discuție a renunțării la probe, **instanța dispune neexaminarea acestora dacă nu s-a solicitat examinarea lor de către altă parte.**”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției

8. Autorul excepției susține că în cadrul ședinței preliminare acuzatorul a prezentat lista probelor care vor fi cercetate la judecarea cauzei, inclusiv audierea unui martor. Deși acuzatorul a renunțat ulterior la audierea unui

martor, instanța de judecată a dispus audierea sa la solicitarea apărării. Apărarea a solicitat acordarea unui termen suplimentar pentru a asigura prezența martorului în ședința de judecată, dat fiind că acesta se află pe teritoriul Ucrainei. Instanța de judecată a respins demersul și a finalizat cercetarea judecătorească în lipsa audierii martorului.

9. În acest context, autorul susține că prevederile contestate nu respectă exigențele calității legii, pentru că nu stabilesc obligația instanței de judecată de a examina probele care au fost solicitate de cealaltă parte. În special, instanța de judecată nu este obligată să citeze martorul în proces solicitat de cealaltă parte și nici nu este obligată să dispună aducerea silită a acestuia în cazul în care nu se prezintă.

10. Autorul susține că, în lipsa unor repere concrete, instituția renunțării la probe se aplică pe baza unor criterii arbitrare care afectează calitatea legii și principiul contradictorialității.

11. Autorul susține că prevederile contestate afectează articolele 20, 21, 22 și 23 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „[...] instanța dispune neexaminarea acestora dacă nu s-a solicitat examinarea lor de către altă parte” din articolul 328 alin. (2) din Codul de procedură penală. Acest articol se referă la competența instanței de a dispune neexaminarea probelor asupra cărora o parte a renunțat, dacă nu s-a solicitat examinarea lor de către altă parte. Prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cadrul unui proces aflat pe rolul Curții de Apel Sud, sediul central Cahul, în procedură de recurs. Dat fiind faptul că s-a pus în discuție examinarea unei probe la solicitarea apărării, în cazul dat audierea unui martor, Curtea admite că dispozițiile contestate ar putea fi aplicate în această cauză.

17. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența a cel puțin unui drept garantat de Constituție (a se vedea DCC nr. 78 din 3 iunie 2021, § 17).

18. Autorul excepției a susținut, în principal, că prevederile contestate nu stabilesc obligația instanței de judecată de a examina probele care au fost solicitate de cealaltă parte. În special, instanța de judecată nu este obligată să citeze martorul în proces solicitat de cealaltă parte și nici nu este obligată să

dispună aducerea silită a acestuia în cazul în care nu se prezintă. Din acest motiv, autorul susține că prevederile contestate contravin articolelor 20 (*accesul liber la justiție*), 21 (*prezumția nevinovăției*), 22 (*neretroactivitatea legii*) și 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) din Constituție.

19. În jurisprudența sa, Curtea a precizat că articolul 23 din Constituție nu are o aplicare de sine stătătoare. Pentru a putea fi invocat standardul calității legii, trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental (DCC nr. 133 din 27 septembrie 2022, § 15).

20. Referitor la articolul 21 din Constituție, Curtea reține că autorul excepției nu a motivat în ce măsură prevederile contestate afectează norma constituțională menționată. Curtea subliniază că simpla enumerare a unor articole din Constituție, precum și citarea unor considerente din jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului în lipsa unei argumentări proprii nu reprezintă critici veritabile de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 114 din 26 septembrie 2023, § 16).

21. Cu privire la incidența articolului 22 din Constituție, care impune legalitatea incriminării și a pedepsei penale, Curtea notează că acesta nu este aplicabil normelor de procedură penală. Standardul calității unei legi penale procedurale trebuie examinat pe baza articolului 23 din Constituție în coroborare cu un drept fundamental din Constituție, altul decât *nullum crimen, nulla poena sine lege*, prevăzut de articolul 22 din Constituție (a se vedea DCC nr. 157 din 14 noiembrie 2023, § 22).

22. Cu privire la articolul 20 din Constituție, Curtea notează că orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

23. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că se poate pune problema accesului la probe în contextul articolului 6 din Convenția Europeană în măsura în care probele în discuție sunt relevante pentru cauza reclamantului, în special dacă acestea au avut o influență importantă la formularea acuzațiilor împotriva sa. Este cazul în care probele au fost folosite și au fost invocate pentru a se stabili vinovăția reclamantului sau conțineau astfel de elemente care i-ar fi putut permite acestuia să se disculpe sau să obțină o reducere a pedepsei (*Matanović v. Croația*, 4 aprilie 2017, § 161).

24. Curtea notează că articolul 328 din Codul de procedură penală stabilește că în procesul judecării cauzei părțile pot renunța la unele probe pe care le-au propus, iar după punerea în discuție a renunțării la probe, instanța dispune neexaminarea acestora, dacă nu s-a solicitat examinarea lor de către altă parte (a se vedea alineatele (1) și (2) din articol). Așadar, Curtea menționează că aceste prevederi stabilesc dreptul părților de a renunța la probele propuse și prezentate în ședința preliminară, pe de o parte, și dreptul celeilalte părți de a solicita totuși examinarea acestor probe, pe de altă parte.

25. Cu referire la criticile autorului, Curtea notează că, deși prevederile contestate de autor nu stabilesc și prerogativa instanței de a dispune citarea martorului sau aducerea silită a acestuia, există alte prevederi ale Codului de

procedură penală care reglementează mecanismele care asigură audierea martorului, atunci când aceasta este necesară.

26. Prin urmare, dacă una din părți este în imposibilitate de a asigura prezența vreunei persoane din lista prezentată, ea poate solicita citarea acestor persoane de către instanța de judecată (a se vedea articolul 351 alin. (5) din Cod). Dacă persoana participantă la proces, care este citată în modul stabilit de lege, nu s-a prezentat fără motive întemeiate și nu a informat organul care a citat-o despre imposibilitatea prezentării sale, iar prezența ei era necesară, persoana este supusă aducerii silite în baza încheierii instanței de judecată (a se vedea articolul 199 alineatele (1), (2) și (3) din Cod, precum și articolul 235 alin. (3) din Cod).

27. Totodată, Curtea observă că, în cazul în care asigurarea prezenței martorului la audiere este dificilă din cauza aflării acestuia peste hotarele Republicii Moldova, instanța de judecată poate decide, printr-o încheiere motivată, audierea acestuia prin intermediul videoconferinței, la cererea părților sau din oficiu (a se vedea articolul 109 alin. (3²) din Cod).

28. Din analiza sistemică a dispozițiilor menționate, Curtea observă că Codul de procedură penală conține suficiente mecanisme care asigură examinarea probelor în procesul judecării cauzei, inclusiv audierea unui martor, indiferent de partea care le-a propus. Curtea reiterează că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate acționa în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (DCC nr. 171 din 8 decembrie 2022, § 24).

29. Curtea constată că, sub aparența unor critici de neconstituționalitate, autorul sesizării își exprimă, de fapt, dezacordul cu modul în care instanța de judecată a aplicat prevederile contestate în cazul său. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că aspectele legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (DCC nr. 83 din 17 iunie 2022, § 29).

30. Din aceste considerente, Curtea constată că textul contestat nu afectează articolul 20 în coroborare cu articolul 23 alin. (2) din Constituție, din perspectiva argumentelor invocate în sesizare.

31. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în discuție nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (3) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „[...] instanța dispune neexaminarea acestora dacă nu s-a solicitat examinarea lor de către altă parte” din articolul 328 alin. (2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Vasile Soltan, în

interesele dlui Ghenadie Berdilo, în dosarul nr. 1-23101913-05-1r-28052024, pendinte la Curtea de Apel Sud, sediul central Cahul.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 29 mai 2025
DCC nr. 53
Dosarul nr. 204g/2024*